

Resideren in Spanje en de Nederlandse Zorgverzekeringswet

Oktober 2013

Naar aanleiding van een artikel over mogelijke aanspraken op de Nederlandse AWBZ in combinatie met permanent wonen (resideren) in Spanje, wordt in dit artikel uitleg gegeven over de Nederlandse Zorgverzekeringswet als men woonachtig is in Spanje. Waar kan iemand met de Nederlandse nationaliteit, permanent wonend in Spanje aanspraak op maken en wat zijn zijn of haar rechten in Spanje en in het buitenland?

De zorgverzekeringswet

Iedereen in Nederland die verzekerd is voor de AWBZ, dient een zorgverzekering af te sluiten. De zorgverzekering bestaat uit een basispakket met daarin een dekking voor onder andere de huisarts, apotheek en ziekenhuis en een aanvullende verzekering. Het afsluiten van een aanvullende verzekering is niet verplicht. Met het afsluiten van een basisverzekering ontvangt men een Europese verzekeringskaart (EHIC) waarmee men in het buitenland verzekerd is voor niet planbare hulp. Wat gebeurt er met de Nederlandse zorgverzekering als men gaat emigreren naar Spanje?

Wonen met een AOW en/of pensioen in Spanje

Mensen die in Spanje gaan wonen, betalen in principe geen premie voor de Nederlandse zorgverzekering, maar voor de Spaanse Seguridad Social (INSS). Er is echter een uitzondering, namelijk de groep Nederlanders die permanent in Spanje woont en een uitkering of pensioen uit Nederland ontvangt (met name gepensioneerden). Op die uitkering of pensioen wordt in Nederland een inhouding gedaan voor de Zorgverzekeringswet. Bij die inhouding wordt rekening gehouden met een zogenaamde woonlandfactor (voor Spanje 0,4043): ten opzichte van Nederland zijn de buitenlanden duurder of goedkoper wat betreft de medische zorg. Spanje is goedkoper, dus de inhouding die wordt gedaan op de uitkering of het pensioen is altijd lager dan de inhouding die zou gebeuren als men in Nederland woont.

De inhouding die Nederland 'verdient' worden doorgesluist naar Spanje: voor iedere Nederlander die permanent in Spanje woont met een uitkering of pensioen uit Nederland betaalt de Nederlandse overheid een bepaald bedrag per jaar aan de Spaanse overheid. Enerzijds is het een vreemde zaak dat mensen die in Spanje wonen een premie betalen voor de Nederlandse Zorgverzekeringswet. Anderzijds ook weer niet, want iedereen die in Spanje woont moet een premie afdragen om aanspraak te kunnen maken op de Spaanse publieke zorgverzekering INSS. Dat gebeurt via een loondienstverband of via een uitkering of pensioen dat in Spanje wordt genoten. Nederlandse pensionados hebben echter over het algemeen geen inkomsten uit Spanje. Dat is de reden dat Nederland een inhouding doet op het inkomen of uitkering/pensioen.

Permanent en tijdelijk wonen

Er is dus een belangrijk onderscheid te maken tussen tijdelijk en permanent in Spanje wonen. Woont men permanent in Spanje, dan kan er geen aanspraak meer worden gemaakt op de Nederlandse Zorgverzekeringswet en de Nederlandse voorzieningen behoudens een uitzondering (zie verderop in dit artikel).

Woont men tijdelijk in Spanje, dan is men in Nederland krachtens de Zorgverzekeringswet verzekerd en kan men in Spanje in de meeste gevallen alleen maar aanspraak maken op niet planbare medische hulp (spoedgevallen). Voor planbare zaken wordt men meestal geacht terug te keren naar Nederland behoudens enkele gevallen waarbij men in een Spaans ziekenhuis geholpen kan worden als de Nederlandse zorgverzekeraar daar een contract mee heeft afgesloten (o.a. Hospital Clínica Benidorm en IMED Levante/Elche). Spoedhulp kan men in Spanje verkrijgen in een privé ziekenhuis op vertoon van de zorgverzekeringspas; spoedhulp in een publiek ziekenhuis kan men verkrijgen op vertoon van de EHIC.

Publiek en privaat

Het verschil tussen publiek en privaat is eveneens van belang: met een Nederlandse zorgverzekering kan men altijd terecht in een privé ziekenhuis. Woont men echter in Spanje en betaalt men toch nog een premie in Nederland (via uitkering of pensioen), dan kan men 'slechts' terecht in de publieke ziekenhuizen, of men moet zich in Spanje privé bijverzekeren.

De zorg

De zorg in de publieke en privé ziekenhuis is hetzelfde en in beide gevallen van een hoog niveau. Artsen die in een publiek ziekenhuis werken, werken veelal ook in het publieke ziekenhuis. De gebouwen, de persoonlijke aandacht, de luxe zijn echter minder in de publieke ziekenhuizen. Het belangrijkste verschil zit 'm echter in de wachtlijsten. De wachtlijsten in de Spaanse publieke sector zijn door de bezuinigingen in de zorg fors toegenomen gedurende de afgelopen 12 maanden. In privé ziekenhuizen zijn er geen wachtlijsten.

Toekomst

Over het algemeen kan worden gesteld dat de Nederlandse overheid een soort ontmoedigingsbeleid voert wat betreft het buitenland. Dat is op z'n minst raar, want de kosten voor de zorg zijn in Spanje lager. In het verleden bestonden er nog wel wachtlijsten voor met name orthopedie en werden Nederlandse patiënten in staat gesteld om hun ingreep in Spanje te laten doen. Gedurende de eerste jaren van 2000 zijn de Nederlandse wachtlijsten met succes weggewerkt. Echter, momenteel ontstaan er weer nieuwe rijen wachtenden en daarmee ontstaat de vraag of er weer mogelijkheden gaan komen voor een behandeling in Spanje. Ondertussen hebben enkele Nederlandse zorgverzekeraars het initiatief genomen en sluiten contracten met Spaanse privé ziekenhuizen. De verwachting is dat dit een begin is van een trend.

Anderzijds is de toekomst voor Nederlanders die permanent wonen in Spanje niet écht rooskleurig: de medische zorg is dan wel een van de beste in Europa, wachtlijsten blijven stijgen ondanks de inspanningen van de regionale overheden.

Voor Nederlandse pensionados is er echter een alternatief!

Naar Nederland voor een behandeling?

Mede door toedoen van de langdurige juridische strijd tussen de verenigingen van pensionados in het buitenland en de Nederlandse overheid is er sinds enkele jaren de mogelijkheid gecreëerd voor Nederlandse pensionados die woonachtig zijn in Spanje om ook hun planbare behandelingen (dus niet alleen spoed) in Nederland te laten uitvoeren. Nederlandse pensionados hebben bij vertrek uit Nederland van het College voor Zorgverzekeringen een EHIC ontvangen waarmee ze in Nederland terecht kunnen als alternatief voor een ingreep in Spanje. De vraag is of dat in praktijk werkt, met name vanwege de afstanden die moeten worden overbrugd en de (on)mogelijkheid om afspraken te plannen.

Teruggaan naar Nederland?

Is terug emigreren naar Nederland een optie? Dat is een vraag die geheel afhankelijk is van de persoonlijke situatie. Indien men terugkeert naar Nederland is men verplicht een zorgverzekering af te sluiten zonder uitsluitingen. Men kan dus direct een aanspraak maken op de Nederlandse medische voorzieningen.

Waar kan ik aanspraak op maken?

Voor de leek allemaal erg ingewikkeld en soms onduidelijk. Wilt u weten waar u recht op heeft in Spanje als we het hebben over medische zorg? Mail dan naar info@csconsult.eu en u ontvangt een duidelijk overzicht waaruit u in één oogopslag kunt opmaken wat uw mogelijkheden zijn in Spanje.